

RIKTLINJER TILLÄGGSBELOPP

- FÖR BARN OCH ELEVER I BEHOV AV EXTRAORDINÄRA STÖDÅTGÄRDER,
MODERSMÅLSUNDERVISNING ELLER OBLIGATORISK LOVSKOLA

Dokumenttyp: Riktlinje

Antagen av: Utbildningsnämnden 2025-09-18, § 87

Giltighetstid: Tills vidare

Dokumentansvarig: Utbildningsförvaltningen

Innehåll

1.	Inledning	3
2.	Lagstiftning och tillämpning.....	3
2.1.	Avgränsningar	5
2.2.	Extra anpassningar.....	5
2.3.	Särskilt stöd.....	5
2.4.	Extraordinära stödåtgärder	6
3.	Tilläggsbelopp för extraordinära stödåtgärder	7
3.1.	Ansökan	7
3.2.	Bedömning och handläggning	7
3.3.	Beslut, utbetalning och överklagande	8
3.4.	Uppföljning	9
4.	Tilläggsbelopp för modersmålsundervisning	9
4.1.	Ansökan	9
4.2.	Beslut, utbetalning och överklagande	9
5.	Tilläggsbelopp för obligatoriskt anordnad lovskola	10
5.1.	Ansökan	10
5.2.	Beslut, utbetalning och överklagande	10

1. Inledning

En kommuns skyldighet att lämna bidrag till fristående huvudmän framgår av skollagen (2010:800), dess förarbeten, skolförordningen (2011:185) samt gymnasieförordningen (2010:2039). Bidraget består av ett grundbelopp och i vissa fall ett tilläggsbelopp. Reglerna bygger på likabehandlingsprincipen och syftar till att verksamheter med fristående huvudmän ska få bidrag på lika villkor och inte missgynnas i förhållande till kommunens egna verksamheter¹. Grundbeloppet är huvudsaklig finansieringskälla till fristående huvudmän och ska beräknas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser i den egna verksamheten. Tilläggsbeloppet bestäms efter individuell prövning och lämnas för barn och elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd, som ska erbjudas modersmålsundervisning eller som deltar i lovskola². Kommunens skyldighet att lämna tilläggsbelopp avser endast fristående huvudmän. Mellan kommuner och kommunala skolor gäller interkommunal ersättning och inom kommunens egna verksamheter söks bidrag (medicinskt stöd). Riktlinjen avser tilläggsbelopp mellan Partille kommun och fristående huvudmän. I riktlinjen benämns både barn och elever som elever för ökad läsbarhet.

2. Lagstiftning och tillämpning

Skollagen föreskriver att utbildningen ska vara likvärdig inom varje skolform oavsett var den anordnas³, vilket även får anses gälla oavsett huvudman. Vidare framgår av skollagen och dess förarbeten att det grundbelopp som kommunen betalar ut till fristående huvudmän ska bestå av kostnadsposterna undervisning, lärverktyg, elevhälsa, måltider, administration, mervärdesskatt och lokalkostnader⁴. För förskola, fritidshem eller pedagogisk omsorg avser grundbeloppet ersättning för omsorg och pedagogisk verksamhet, pedagogiskt material och utrustning, måltider, administration, mervärdesskatt och lokalkostnader⁵. I 14 kap. skolförordningen och 13 kap. gymnasieförordningen återfinns ytterligare bestämmelser. Grundbeloppet är således kommunens bidrag till den fristående huvudmannen för finansiering av placering och ska normalt täcka de sammantagna kostnaderna för utbildningen. Utöver grundbeloppet ska det, i vissa fall, utgå ett tilläggsbelopp för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd av extraordinärt slag. Tilläggsbelopp för modersmålsundervisning och lovskola behandlas i avsnitt 4 respektive 5 i riktlinjen.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, de föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan

¹ prop. 2008/09:171

² 10 kap. 39 §, skollagen, lydelsen är densamma för respektive skolform

³ 1 kap. 9 §, skollagen

⁴ 9 kap. 20 §, 10 kap. 38 §, 11 kap. 37 §, 16 kap. 53 §, 19 kap. 46 §, skollagen

⁵ 8 kap. 22 §, 14 kap. 16 §, 25 kap. 12 §, skollagen

finnas i andra författningar⁶. Vidare slår skollagen fast att det är rektor som beslutar om sin enhets inre organisation och ansvar för att fördela resurser inom enheten efter elevernas olika förutsättningar och behov⁷. I detta innefattas ansvar för och beslut om övergripande organisation av det pedagogiska arbetet och arbetet med elever i behov av särskilt stöd. En fristående huvudman ska därmed kunna ge stöd åt flertalet elever inom ramen för grundbeloppet. Huvudmannen ska, på samma sätt som en kommunal förskola eller skola, kunna anpassa sin organisation och sin undervisning så att hänsyn tas till elevens behov och förutsättningar. Det innebär att fördelning av grundbeloppet kan skilja sig väsentligt åt inom enheten då undervisningen av en del elever kan vara mer resurskrävande än undervisningen av andra.

I skollagen slås det fast att hänsyn ska tas till elevers olika behov i utbildningen. Elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen⁸. I skollagens tredje kapitel om barns och elevers utveckling mot målen slås det fast att alla barn och elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika kunskapskrav som finns ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser⁹. Om det inom ramen för undervisningen, genom användandet av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Om det framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen ska detta anmälas till rektorn. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd¹⁰.

Kostnaderna för att utreda elevers eventuella behov av särskilt stöd och att upprätta åtgärdsprogram samt för stöd i form av extra undervisning i en särskild grupp, ingår i grundbeloppets kostnadspost för undervisning. Tilläggsbeloppet är endast avsett att ge möjlighet till särskild ersättning för enskilda elever som har omfattande behov av särskilt stöd. Beloppet ska vara individuellt bestämt utifrån elevens behov och avse extraordinära stödåtgärder.

⁶ 2 kap. 8 §, skollagen

⁷ 2 kap. 10 §, skollagen

⁸ 1 kap. 4 §, skollagen

⁹ 3 kap. 2§, skollagen

¹⁰ 3 kap. 5 & 7 §, skollagen

2.1. Avgränsningar

För att tilläggsbelopp ska kunna lämnas krävs att åtgärderna går utöver det som ingår i grundbeloppet. Det grundläggande kravet för att tilläggsbelopp ska lämnas, att eleven har ett omfattande behov av särskilt stöd, är högt ställt. Möjligheterna att begära extra resurser för elever i behov av särskilt stöd är därför mycket begränsade. Det ska röra sig om stödåtgärder som är av extraordinärt slag, som innebär att mer betydande resurser måste avsättas för en enskild elevs räkning. Stödet bör då väsentligen avvika från vad som har samband med de resurser som normalt kan hänföras till det generella stöd som förskolan och skolan är skyldig att tillhandahålla. Situationer som omfattas av förordningsändringarna från den 1 juli 2016 torde sällan förekomma. Det ankommer dessutom på huvudmannen att visa att stöd i sådan form inte är tillräckligt och att förutsättningarna för att tilläggsbelopp ska lämnas är uppfyllda¹¹. Hemkommunen är inte skyldig att betala tilläggsbelopp för ett barn eller en elev, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen¹².

2.2. Extra anpassningar

Om det inom ramen för undervisningen eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Detta gäller elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet¹³. Med sådant stöd avses som huvudregel anpassningar som lärare kan göra i den dagliga undervisningen. Det innebär att stöd i form av extra anpassningar ska ligga inom ramen för det stöd som ska ges till alla elever enligt 1 kap. 4 § skollagen och den ledning och stimulans för lärande och personlig utveckling som alla elever ska ges enligt 3 kap. 2 § skollagen. Det kan exempelvis handla om att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier. Så kan exempelvis ske med hjälp av ett särskilt schema över skoldagen, extra tydliga instruktioner eller stöd för att sätta igång arbetet. Att hjälpa till med att förstå texter, att förklara ett ämnesområde på annat sätt eller att ge extra färdighetsträning såsom lästräning är också att anse som stöd i form av extra anpassningar. Till stöd i form av extra anpassningar hör även enstaka specialpedagogiska insatser under en kortare tid. Även särskilda läromedel eller utrustning i form av exempelvis tidsstöd, dvs. hjälpmedel för att förstå och passa tider, samt digital teknik med anpassade programvaror kan som huvudregel anses falla inom ramen för stöd i form av extra anpassningar¹⁴.

2.3. Särskilt stöd

Om extra anpassningar inte fungerat, eller det direkt finns särskilda skäl att anta att de inte skulle fungera, ska anmälan göras till rektorn. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt

¹¹ Prop. 2015/16:134 s.21

¹² 8 kap. 23 §, skollagen, lydelsen är densamma för respektive skolform

¹³ 3 kap. 5 & skollagen

¹⁴ Prop. 2013/24:160 s.36

utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd¹⁵.

Insatser som är att betrakta som särskilt stöd är exempelvis placering i särskild undervisningsgrupp eller enskild undervisning¹⁶, anpassad studiegång¹⁷ eller elevassistent. Det rör sig således om insatser av mer ingripande karaktär som normalt inte är möjliga att genomföra för lärare inom ramen för den ordinarie undervisningen. Även insatsernas omfattning och varaktighet måste beaktas. Omfattande eller regelbundna specialpedagogiska insatser utgör särskilt stöd¹⁸.

När det gäller förskolan ska barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling ges det stöd som deras speciella behov kräver¹⁹.

2.4. Extraordinära stödåtgärder

För att tilläggsbelopp ska vara aktuellt ska det röra sig om stödåtgärder som är av extraordinärt slag som innebär att mer betydande resurser måste avsättas för en enskild elevs räkning. Extraordinära stödåtgärder är väsentligt avvikande åtgärder till enskild elev som går utöver det skolan ska göra inom grundbeloppet. Det kan vara fråga om anpassning av lokaler, tekniska hjälpmedel, särskilda läromedel eller assistanshjälp. Det kan också handla om elever som har stora inlärningssvårigheter som exempelvis beror på språkliga eller sociala faktorer. Kostnaderna för stödet ska vara omedelbart kopplade till en enskild elev och ha samband med dennes särskilda behov och förutsättningar för att kunna fullgöra sin skolgång. Det krävs då att elevens stödbehov klarläggs och bedöms, till exempel inom ramen för den utredning och det åtgärdsprogram som skolans rektor ansvarar för.²⁰ Extraordinära stödåtgärder för elever med stora inlärningssvårigheter kan handla om en extra lärar- eller specialpedagogresurs för elever som har behov av sådana insatser kontinuerligt under skoldagen.²¹

I skolförordningen och gymnasieförordningen anges att med tilläggsbelopp avses exempelvis ersättning för assistenthjälp, anpassning av lokaler eller en helt anpassad lärmiljö. Extraordinära stödåtgärder kan även riktas till bland andra barn och elever med funktionsnedsättning, stora inlärningssvårigheter eller långvarig skolfrånvaro.²²

¹⁵ 3 kap. 7 §, skollagen

¹⁶ 3 kap. 11 § skollagen

¹⁷ 3 kap. 12 § skollagen

¹⁸ Prop. 2013/14:160 s.37-38

¹⁹ 8 kap. 9 §, skollagen

²⁰ Prop. 2008/09:171 s.35 och 42

²¹ Prop. 2015/16:134 s.21

²² 14 kap. 8 a §, skolförordning, respektive 13 kap. 7 §, gymnasieförordning

3. Tilläggsbelopp för extraordinära stödåtgärder

En elev har alltid rätt att få det särskilda stöd som han eller hon behöver oavsett om tilläggsbelopp beviljas eller inte. Huvudmannen kan därför inte neka eleven stöd med hänvisning till att tilläggsbelopp inte lämnats. Tilläggsbeloppet avser endast extraordinära stödåtgärder och är inte tänkt att täcka samtliga kostnader för elevens stödbehov. Tilläggsbeloppet bestäms individuellt utifrån elevens behov.

Tilläggsbeloppet innebär inte primärt förstärkt pedagogisk eller socialt stöd, utan ska tillgodose andra specifika behov av individuellt stöd som är absolut nödvändigt. Detta för att möjliggöra elevens deltagande i undervisning och övrig pedagogisk verksamhet. Enligt förarbetena ska stödet vara både kostnadskrävande och varaktigt för att tilläggsbelopp ska beviljas²³.

En förutsättning för att tilläggsbeloppet ska tilldelas är att det extraordinära stödet inte har koppling till den vanliga ordinära undervisningen samt inte kan tillgodoses med organisatoriska eller pedagogiska insatser som den undervisningen ska omfattas utav.

3.1. Ansökan

Fristående huvudmän kan ansöka om tilläggsbelopp för barn och elever folkbokförda i Partille kommun först efter att barnet eller eleven har tagits emot på förskolan eller skolan. Ansökan sker för varje individ per termin via blankett som återfinns på kommunens hemsida.

Om ansökan är ofullständig kommer komplettering begäras in. Om komplettering uteblir kommer ansökan handläggas utifrån befintligt underlag eller avvisas. Avvisning kan komma i fråga om ansökningshandlingarna är så ofullständiga att ärendet överhuvudtaget inte går att pröva i sak.

Ansökan ska vara utbildningsförvaltningen tillhanda senast den 10 maj om ansökan avser höstterminen och senast den 1 december om ansökan avser vårterminen. I övrigt kan ansökningar göras löpande för nytillkomna elever eller om omfattande stödbehov skulle uppstå under läsåret som kräver extraordinära stödåtgärder.

3.2. Bedömning och handläggning

En förutsättning för att bli tilldelad tilläggsbelopp är att elevens behov och de redan prövade åtgärderna, i förhållande till behoven är väl kartlagda och dokumenterade enligt skollagens föreskrifter gällande extra anpassningar och särskilt stöd.

²³ Skolverket, *ansöka om tilläggsbelopp för extraordinära stödåtgärder*, hämtat 2025-08-25

Det innebär att en ansökan om tilläggsbelopp ska föregås av en utredning av elevs behov av särskilt stöd. Den utredningen ska omfatta en pedagogisk kartläggning och bedömning, åtgärdsprogram och uppföljning av dessa, samt kan innehålla annan dokumentation som exempelvis intyg eller andra utredningar, som belyser elevens behov av extraordinära stödåtgärder. Utredningen ska beakta och belysa både organisatoriska strukturer och nivåer samt andra faktorer som kan ha påverkat insatsernas utfall. Vid utredningen kartläggs och sammanställs de anpassningar och det särskilda stöd som tilldelats eleven. Både vårdnadshavare och elev ska ges möjlighet att medverka i utredningen för att delge sina uppfattningar kring de insatser som prövats. Den sammantagna bedömningen och slutsatsen som uppkommit i utredningen ska därefter uppges i ansökan om tilläggsbelopp.

För bedömning av stödbehovets omfattning behöver huvudmannen i ansökan styrka vilka insatser och former av särskilt stöd som erbjudits elev under dennes tidigare skolgång. I ansökan ska det framgå vilka prövade insatser som hittills tilldelats elev inom ram för grundbeloppets extra anpassningar och särskilda stöd. Det ska även framgå hur och när effekterna av det stödet följts upp och utvärderas. I ansökan ska huvudmannen ange både syfte och målsättning med de extraordinära stödåtgärderna samt redovisa hur de extra resurserna ska stödja elev till att uppnå kunskapsmål enligt skollagens styrdokument.

Eftersom tilläggsbelopp endast ska lämnas i undantagsfall måste utredningen klart visa att eleven har ett sådant omfattande behov av särskilt stöd att ett tilläggsbelopp är motiverat. Först när huvudmannen prövat och uttömt alla möjligheter av olika former av anpassningar och särskilt stöd som den ordinarie utbildningen ska erbjuda kan ett tilläggsbelopp vara aktuellt.

Det är alltid elevens individuella stödbehov, som det framträder i den pedagogiska verksamheten, som är underlag för bedömning av tilläggsbelopp. En elevs diagnos är i sig inte utslagsgivande.

Huvudmannen bör observera att samtycke från vårdnadshavare kan behövas för att överlämna sekretessbelagd information till kommunen i samband med ansökan.

3.3. Beslut, utbetalning och överklagande

Tilläggsbelopp för extraordinärt stöd beviljas eller avslås efter prövning i varje enskilt fall efter särskild ansökan. Beslut meddelas huvudmannen via post.

Tilläggsbelopp beviljas en termin i taget och betalas ut månadsvis utefter beviljat belopp. Partille kommun betalar inte ut retroaktivt gällande tilläggsbelopp. Felaktigt utbetalt tilläggsbelopp återkrävs.

Om en elev, som huvudmannen beviljats tilläggsbelopp för, byter huvudman eller flyttar från Partille kommun upphör beslutet.

Beslut om tilläggsbelopp rörande enskild huvudman överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Information om överklagande bifogas beslutet.

3.4. Uppföljning

Uppföljning av tidigare beviljat tilläggsbelopp sker genom särskild blankett som finns på kommunens hemsida och ska bifogas vid en förlängd ansökan om tilläggsbelopp. Syftet med uppföljningen är att huvudmannen ska beskriva hur tilläggsbeloppet har använts för att utforma och anpassa utbildningen i den pedagogiska, sociala och fysiska miljön för att tillgodose elevens behov utifrån sina egna förutsättningar.

4. Tilläggsbelopp för modersmålsundervisning

En elev som har en vårdnadshavare med ett annat modersmål än svenska ska erbjudas modersmålsundervisning i detta språk om språket är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet. För elev i grundskolan gäller att eleven har grundläggande kunskaper i språket²⁴ och för elev i gymnasieskolan gäller att eleven har goda kunskaper i modersmålet²⁵. Det är den fristående huvudmannens ansvar att fastställa om eleven har rätt till modersmålsundervisning enligt aktuell lagstiftning.

4.1. Ansökan

Fristående huvudmän med elever folkbokförda i Partille kommun och som deltar i modersmålsundervisning kan ansöka om tilläggsbelopp. Ansökan ska göras för varje enskild elev för varje termin och ska ha inkommit senast 10 juni gällande höstterminen och 1 december gällande vårterminen. För verksamhet som tar emot ny elev mottas ansökan löpande. Vid skolbyte måste en ny ansökan göras. Ansökan görs via e-tjänst på kommunens hemsida.

4.2. Beslut, utbetalning och överklagande

Beslut om tilläggsbelopp för modersmålsundervisning meddelas huvudmannen via post.

Tilläggsbeloppet för modersmålsundervisning bestäms utifrån kommunens genomsnittliga kostnad för modersmålsundervisning årligen. Tilläggsbelopp beviljas en termin i taget och betalas ut månadsvis utefter beviljat belopp tillsammans med grundbeloppet. Partille kommun betalar inte ut retroaktivt gällande tilläggsbelopp. Om eleven avbryter modersmålsundervisningen är huvudmannen skyldig att informera Partille kommun. Felaktigt utbetalt tilläggsbelopp återkrävs.

²⁴ 10 kap. 7 §, skollagen

²⁵ 15 kap. 19 § skollagen

Beslut om tilläggsbelopp rörande enskild huvudman överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Information om överklagande bifogas beslutet.

5. Tilläggsbelopp för obligatoriskt anordnad lovskola

Kommuner och fristående huvudmän ska erbjuda lovskola till elever som avslutat årskurs 8 och som riskerar att i nästa årskurs inte uppfylla betygskriterierna för betyget E i ett eller flera ämnen och som därigenom riskerar att inte uppnå behörighet till ett nationellt yrkesprogram i gymnasieskolan. Lovskolan ska anordnas i juni samma år som eleven har avslutat årskurs 8 och uppgå till sammanlagt minst 50 timmar. Skyldigheten gäller också elever som avslutat årskurs 9 utan att ha uppnått en sådan behörighet²⁶. För elever i årskurs 9 som riskerar att inte uppnå behörighet till nationellt yrkesprogram ska lovskola även anordnas på loven under läsåret och uppgå till sammanlagt minst 25 timmar²⁷.

Lovskolans verksamhet får omfatta högst åtta timmar per dag och får inte förläggas till lördagar, söndagar eller andra helgdagar²⁸. En elev kan välja att tacka nej till erbjudandet om lovskola. Om eleven tackar ja är den däremot skyldig att delta i lovskolans verksamhet. Om en elev utan giltigt skäl uteblir från lovskolan ska elevens vårdnadshavare informeras om att eleven varit frånvarande²⁹.

Fristående huvudmän har rätt till tilläggsbelopp från hemkommunen för elever som deltar i obligatoriskt anordnad lovskola³⁰. För frivilligt anordnad lovskola kan huvudmannen söka statsbidrag hos Skolverket.

5.1. Ansökan

Fristående huvudmän kan ansöka om tilläggsbelopp för obligatoriskt anordnad lovskola för elever som är folkbokförda i Partille kommun. Ansökan görs per elev via e-tjänst på kommunens hemsida. Ansökan ska vara Partille kommun tillhanda senast 31 augusti och får endast avse föregående läsår för genomförd lovskola. Underlag som styrker att elev tackat ja till lovskola ska alltid bifogas.

5.2. Beslut, utbetalning och överklagande

Beslut om tilläggsbelopp för obligatoriskt anordnad lovskola meddelas huvudmannen via post.

²⁶ 10 kap. 23 a-b §§ skollagen

²⁷ 10 kap. 23 b § skollagen

²⁸ 10 kap. 23 c § skollagen

²⁹ 10 kap. 23 d § skollagen

³⁰ 10 kap. 39 skollagen och 14 kap. 8 § skolförordningen

Tilläggsbelopp utgår för max 50 timmar per elev och läsår i årskurs 8 och max 75 timmar per elev och läsår i årskurs 9. För elev i årskurs 9 ska minst 25 timmar ges på lov under läsåret.

Beloppet beräknas utifrån kommunens budgeterade kostnad för lovskola per deltagande elev.

Beslut om tilläggsbelopp rörande enskild huvudman överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Information om överklagande bifogas beslutet.